

NARODNA BANKA SRBIJE

**SEKTOR ZA DEVIZNE POSLOVE
ODELJENJE ZA UPRAVLJANJE DEVIZNIM REZERVAMA**

**PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM
FINANSIJSKOM TRŽIŠTU
od 30. decembra 2013. do 10. januara 2014.**

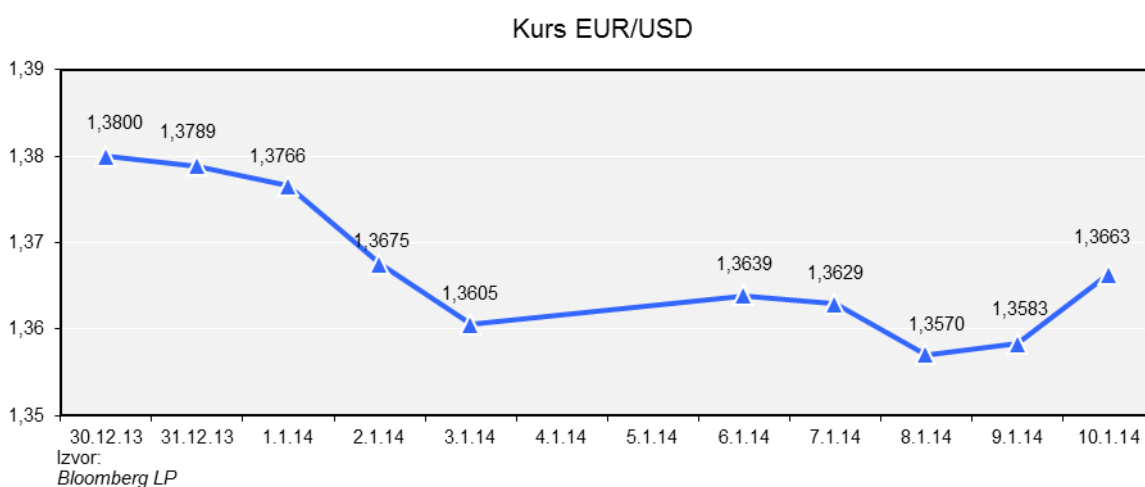
Decembar 2013/ januar 2014.

Pregled i predviđanje referentnih kamatnih stopa pojedinih centralnih banaka

	Referentna kamatna stopa (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum poslednje promene	Naredni sastanak	Predviđanje
I. Evropska centralna banka	0,25	−0,25	7. 11. 13.	6. 2. 14.	\
II. Federalne rezerve	0–0,25	−0,75	16. 12. 8.	29. 1. 14.	\
III. Banka Engleske	0,50	−0,50	5. 3. 9.	6. 2. 14.	\
IV. Banka Kanade	1,00	+0,25	8. 9. 10.	22. 1. 14.	\
V. Švajcarska nacionalna banka	0,00	−0,25	3. 8. 11.	20. 3. 14.	\
VI. Banka Japana	0,10	−0,20	19. 12. 08.	22. 1. 14.	\

Izvor:
Bloomberg LP

1. Kurs EUR/USD

Prvu nedelju izveštajnog perioda kakarakterisali su slični uslovi kao i prethodnu, odnosno smanjena likvidnost i obim trgovanja zbog proslave božićnih i novogodišnjih praznika. Na početku nedelje, evro je nastavio da jača zbog, i dalje prisutne, pojačane tražnje od strane banaka iz zone evra s ciljem poboljšanja bilansa na kraju godine. Na rast kursa uticala je i izjava predsednika ECB Dragija da kriza u zoni evra nije prošla, ali da se vide ohrabrujući znaci. S druge strane, prodaja nekretnina u SAD u novembru je zabeležila rast od samo 0,2% (očekivan rast od 1,0%), dok se na godišnjem nivou smanjila za 4,0% (očekivan rast od 0,1%).

Kurs EURUSD je 2013. godinu završio na nivou od 1,3790 dolara za evro, ostvarivši godišnji rast od 4,5%.

U drugoj polovini nedelje, odnosno na početku 2014. godine, pod uticajem pozitivnih makroekonomskih pokazatelja iz SAD, dolazi do promene trenda i jačanja američke valute. Indeks aktivnosti proizvodnog sektora (*ISM*) u SAD u decembru je zabeležio vrednost iznad očekivane (57,0 prema očekivanih 56,8). Indeks poverenja potrošača u SAD u decembru je, takođe, bio iznad očekivanja

(78,1 prema očekivanih 76,0), dok je broj nezaposlenih koji se prvi put javljaju za socijalnu pomoć u SAD prošle nedelje bio najmanji tokom decembra (338.000) i za 5.000 manji od očekivanog.

Valutni par je prvu nedelju perioda završio na nivou od 1,3605 dolara za evro, što je nedeljni pad od 1,2%.

Većim delom druge nedelje, kurs se uglavnom kretao oko nivoa od 1,3600 dolara za evro, uz prisutne dnevne oscilacije, pre svega pod uticajem objavljivanih ekonomskih indikatora iz zone evra i SAD.

Inflacija u zoni evra u decembru je pala na 0,8% sa 0,9%, koliko je zabeleženo u novembru, što je bilo u skladu s prognozama. Stopa nezaposlenosti u Nemačkoj u decembru, ostala je nepromenjena (6,9%), kao što je bilo i očekivano, kao i stopa nezaposlenosti u zoni evra u novembru, koja je tako, i osmi mesec zaredom, ostala na istorijskom maksimumu od 12,1%. Maloprodaja u zoni evra u novembru povećala se za 1,4% (očekivan rast od 0,1%), što je najveći mesečni rast u poslednjih 12 godina. Industrijske porudžbine u Nemačkoj u novembru zabeležile su rast veći od očekivanog (2,1% od očekivanih 1,5%), kao i industrijska proizvodnja te zemlje koja takođe beleži rast veći od očekivanog i na mesečnom i na godišnjem nivou (1,9% i 3,5% respektivno). Tokom ove nedelje održan je i redovni sastanak ECB, na kojem nije bilo promena monetarne politike, u skladu s očekivanjima tržišnih učesnika.

S druge strane, deficit trgovinskog bilansa u SAD u novembru smanjen je za 12,9% što je najveće smanjenje u poslednje četiri godine. Broj novih radnih mesta u privatnom sektoru u SAD u decembru povećao se za 238.000, što je najveći rast u poslednjih 13 meseci, a broj nezaposlenih koji se prvi put javljaju za socijalnu pomoć u SAD, u protekloj nedelji, bio je manji od očekivanja (330.000 od očekivanih 335.000). Budući predsednik FED Jelen izjavila je da očekuje da će i u novoj godini privreda SAD nastaviti da jača i da se nada rastu BDP od najmanje 3,0%.

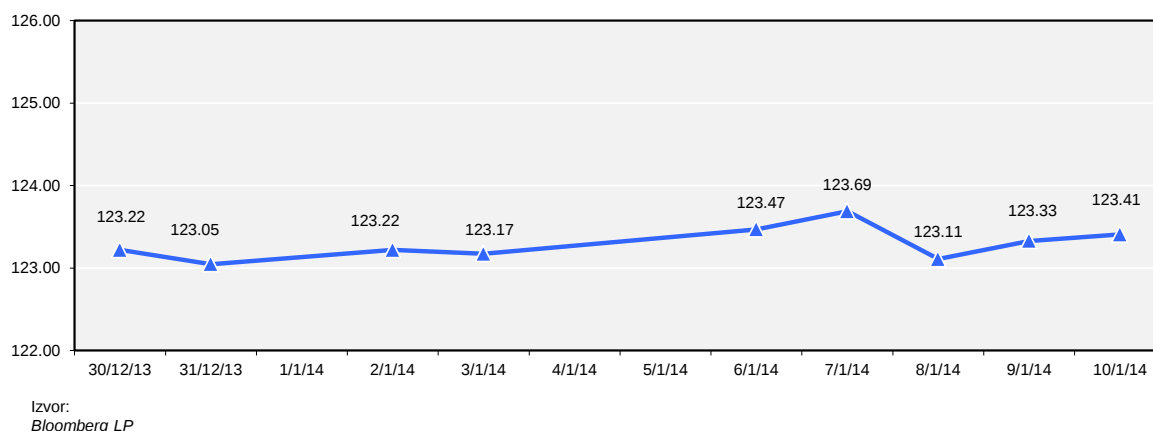
Poslednjeg radnog dana ove nedelje kurs je ostvario nešto veći dnevni rast, pre svega zbog toga što je jak deprecijacijski efekat na dolar imala vest da se broj radnih mesta u SAD (bez sektora poljoprivrede) povećao za samo 74 hiljade (u odnosu na prognoziranih 197 hiljada), što je ujedno i najmanji rast od januara 2011. godine.

Kurs je nedelju završio na nivou od 1,3663 dolara za evro, ostvarivši tako nedeljni rast od 0,43%, odnosno pad od 0,76 % za čitav period.

2. Tržište hartija od vrednosti

2.1. Državne obveznice SAD

Cena fjučersa na desetogodišnje državne obveznice SAD

Prvog dana izveštajnog perioda zabeležen je rast cena državnih HoV nakon objavljivanja podataka sa tržišta nekretnina. Naime, prodaja nekretnina u SAD u novembru, na mesečnom nivou, porasla je za 0,2% naspram očekivanog rasta od 1,0%, dok se na godišnjem nivou smanjila za 4,0% nasuprot očekivanog rasta od 0,1%. Uz to je pokazatelj proizvodnih aktivnosti ogranka FED iz Dalasa u decembru zabeležio vrednost ispod očekivane (3,1 od očekivanih 4,0), što je bilo dovoljno da cene državnih obveznica SAD

zabeleže rast cene uz mali obim trgovanja. Poslednjeg dana 2013. godine objavljen je podatak o poverenju potrošača tokom decembra, koje je bilo iznad očekivanja (78,1 naspram 76,0), nakon čega je došlo do pada cena HoV. Prvog dana 2014. godine finansijska tržišta su bila zatvorena, dok je do kraja prve nedelje izveštajnog perioda cena ostala nepromenjena uz mali obim trgovanja. Do kraja nedelje su objavljeni i sledeći podaci: indeks aktivnosti proizvodnog sektora (*ISM*) u decembru, koji je zabeležio vrednost iznad očekivane, dok je broj nezaposlenih koji se prvi put javljaju za socijalnu pomoć u SAD tokom poslednje nedelje bio ispod očekivanog.

Početak druge nedelje izveštajnog perioda obeležio je rast cena državnih obveznica SAD. Na to je uticao nešto manji pad deficita trgovinskog bilansa u SAD u novembru i to za 12,9% (-34,3 mlrd dolara od očekivanih -40,0 mlrd), iako je to najveće smanjenje u poslednje četiri godine, usled povećanja izvoza za 0,9% i smanjenja uvoza za 1,4%. Sredinom nedelje dolazi do pada cena državnih HoV, nakon što je objavljen izveštaj sa redovnog sastanka FED-a. Prema izveštaju, neki od članova FED-a tražili su izražajnije smanjenje obima kvantitativnih olakšica. Uz to je tokom dana objavljen broj novih radnih mesta u privatnom sektoru u SAD u decembru, koji se povećao za 238.000 (naspram očekivanih 200.000), što je najveći rast u poslednjih 13 meseci. Do kraja nedelje je zabeležen blagi rast cena državnih obveznica SAD, nakon što je objavljen broj novih radnih mesta u SAD bez sektora poljoprivrede u decembru, koji se povećao za skromnih 74.000 (očekivano je bilo povećanje od 197.000), što je najmanji rast od januara 2011. godine. Prema podacima Biroa za statistiku rada, broj nezaposlenih koji traže posao se u decembru smanjio za 490.000, što je uticalo na pad stope nezaposlenosti na 6,7%, (najniži nivo od oktobra 2008. godine). Prema statističkim podacima, ukupna radna snaga pala je na najniži nivo u poslednjih 35 godina, što je dovelo i do pada nezaposlenosti.

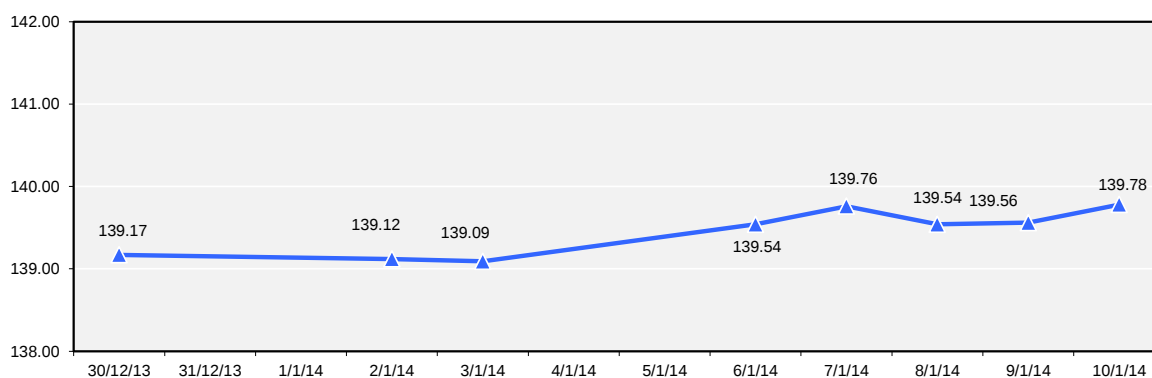
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
I Poverenje potrošača (31. 12. 2013)	Decembar	76,0	78,1	72,0
II Broj novih radnih mesta u SAD bez sektora poljoprivrede (10. 1. 2014)	Decembar	197.000	74.000	241.000
III Stopa nezaposlenosti (10. 1. 2014)	Decembar	7,0%	6,7%	7,0%

Izvor: Bloomberg LP

2.2. Državne obveznice Nemačke

Cena fjučersa na desetogodišnje nemačke obveznice

Izvor:
Bloomberg LP

Smanjen obim trgovanja zbog obeležavanja praznika obeležio je prvu nedelju izveštajnog perioda. U nedostatku ekonomskih pokazatelja i usled zatvorenih finansijskih tržišta u utorak i sredu, 31. decembra i 1. januara 2014. godine, cene nemačkih državnih HoV su mirovale. Cene obveznica perifernih zemalja zone evra su zabeležile rast, kao posledica većih vrednosti *PMI* indeksa od očekivanja analitičara. Razlika u prinosima između španskih i nemačkih državnih obveznica dostigla je najniži nivo od aprila 2011. godine. *PMI* indeks proizvodne aktivnosti u zoni evra, konačan za decembar, bio je u skladu sa preliminarnim podacima, dok je vrednost tog indeksa za Nemačku revidirana naviše, dostigavši najvišu vrednost od juna 2011. godine.

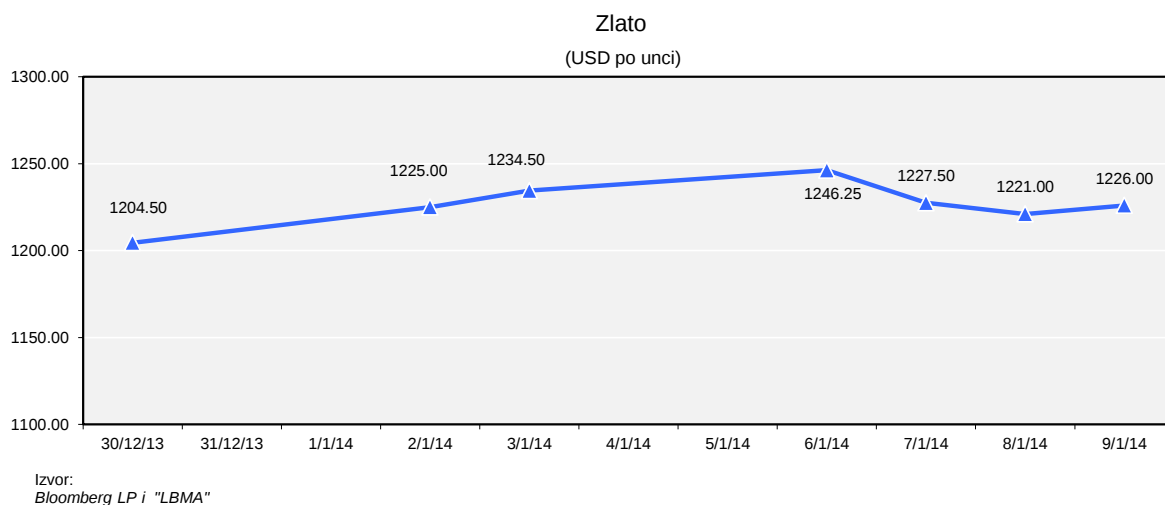
U drugoj nedelji posmatranog perioda zabeležen je rast cena nemačkih državnih obveznica. Početkom nedelje objavljeni su preliminarni podaci o kretanju inflacije u Nemačkoj tokom decembra, gde je zabeležen blagi rast cena u odnosu na novembar, kako na mesečnom tako i na godišnjem nivou. Maloprodaja u Nemačkoj je zabeležila rast tokom novembra. Međutim, uprkos pozitivnim podacima cene ovog oblika aktive beležile su rast početkom nedelje zbog decembarske procene bazne inflacije u zoni evra, koja je dostigla novi rekordno niski nivo, 0,7% na godišnjem nivou. Obveznice perifernih zemalja su nastavile da beleže pad prinosa, nakon veoma uspešne aukcije desetogodišnjih državnih HoV Irske (prve nakon što je završila program pomoći tzv. Trojke krajem prošle godine). Sredinom nedelje došlo je do smanjenja tražnje za ovim oblikom relativno sigurne aktive nemačkog izdavaoca kao posledica rasta maloprodaje u zoni evra i industrijskih porudžbina u Nemačkoj tokom novembra. U četvrtak, 9. januara na sastanku ECB-a nije doneta odluka o promeni referentne kamatne stope, što je bilo u skladu sa očekivanjima tržišnih učesnika. Specifičnost je da je Upravni odbor izričito naglasio da će ECB nastaviti sa merama ekspanzivne monetarne politike dok god to bude potrebno i da očekuje da stope, u dužem periodu, ostanu na trenutnim ili nižim nivoima. Poslednjeg dana izveštajnog perioda cene nemačkih državnih obveznica su porasle prateći kretanje američkih HoV, nakon što su objavljeni znatno lošiji podaci sa tržišta rada u SAD nago što je očekivano.

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zemalja Evropske monetarne unije

	Period	Očekivan i podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
I <i>PMI</i> indeks proizvodne aktivnosti u zoni evra (2. 1. 2014)	Decembar	52,7	52,7	52,7
II Maloprodaja u Nemačkoj, M/M (7. 1. 2014)	Novembar	-	1,5%	-0,8%
III Maloprodaja u zoni evra, M/M (8. 1. 2014)	Novembar	0,1%	1,4%	-0,4%
IV Industrijska proizvodnja u Nemačkoj, M/M (9. 1. 2014)	Novembar	1,5%	1,9%	-1,2%

Izvor: Bloomberg LP.

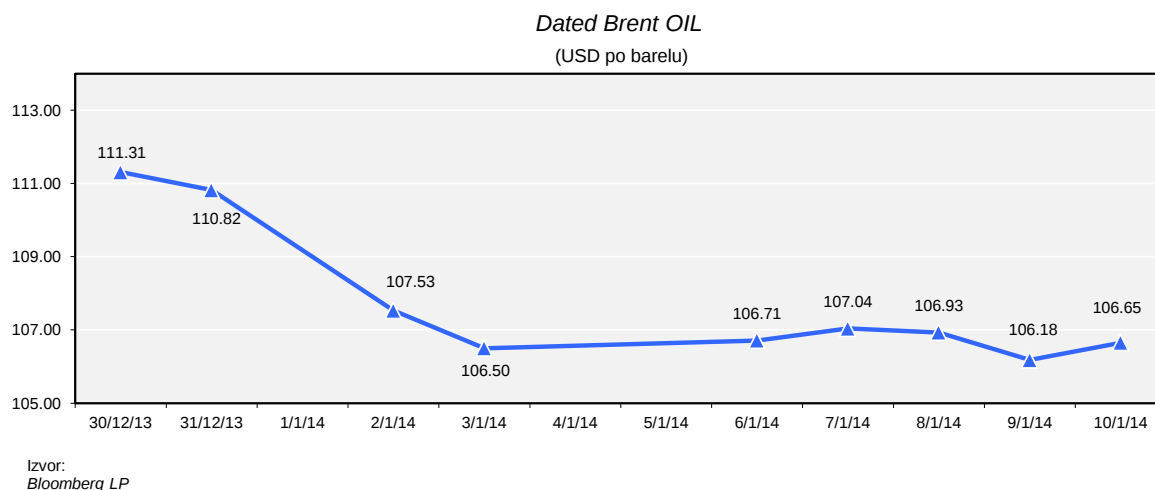
3. Zlato

U ponedjeljak 30. decembra cena zlata beleži pad nakon izjave predsednika ECB Dragija da kriza u zoni evra nije prošla, ali da se vide ohrabrujući znaci i da trenutno ne vidi razlog za reagovanje ECB. Naredna dva dana tržište nije radilo usled proslave novogodišnjih praznika. Sledećeg radnog dana, u četvrtak 2. januara, cena zlata počinje da raste i takav trend traje sve do početka naredne nedelje. Na rast cene ovog plemenitog metala uticali su preliminarni podaci o inflaciji u Italiji u decembru (0,6%), koja se smanjila u odnosu na novembar (0,7%), kao i inflacija u Španiji, koja je bila ista kao i pre godinu dana (0,3%). Takođe, uticala je i izjava odlazećeg predsednika FED Bernankea da će FED ostati privržen ekspanzivnoj monetarnoj politici, iako je smanjen mesečni tempo otkupa državnih obveznica. Tako cena zlata prvu izveštajnu nedelju završava s rastom od 1,65%.

Prvog dana druge nedelje trend je nastavljen kada je objavljeno da je inflacija u zoni evra u decembru pala na 0,8%, kao i zbog povećane fizičke tražnje za zlatom u Aziji, gde su investitori, usled pada na tržištu akcija, kupovali zlato. Narednog dana cena ovog plemenitog metala je počela da pada kada je predsednik FED-a iz Bostona Rosengrin, koji je glasao protiv smanjenja mesečnog obima otkupa državnih obveznica, sada izjavio da podržava još veća smanjenja. I u sredu 8. januara 2014. godine pad se nastavlja, kada je objavljeno da se broj novih radnih mesta u privatnom sektoru u SAD u decembru povećao za 238.000 (od očekivanih 200.000), što je najveći rast u poslednjih 13 meseci. Sledećeg dana cena zlata je počela da raste nakon izjave predsednika ECB Dragija da se može očekivati duži period niske inflacije (0,8% u decembru). Poslednjeg dana izveštajnog perioda trend rasta cene se nastavlja objavom podatka da se broj novih radnih mesta u SAD bez sektora poljoprivrede u decembru povećao za 74.000 (očekivano je bilo povećanje od 197.000), što je najmanji rast od januara 2011. godine. Zlato je period izveštavanja završilo sa cenom od 1.244,25 US\$/oz, što je rast od 2,45% u odnosu na početak perioda.

4. Nafta

Cena nafte tokom prve nedelje beleži konstantan pad, i to za 4,89%. Početkom nedelje pad je usledio nakon objave podatka da je prodaja nekretnina u SAD u novembru porasla manje nego što je bilo očekivano, kako na mesečnom tako i na godišnjem nivou. Najveći dnevni pad (-2,97%) bio je između 31. decembra 2013. godine i 2. januara 2014. godine, zbog proslave novogodišnjih praznika i objave da je indeks aktivnosti proizvodnog sektora (*ISM*) u SAD tokom decembra zabeležio vrednosti slabije nego prethodnog meseca. Takođe, na pad cene nafte uticala je i vest da će Libija ponovo da otvori svoja najvažnija nalazišta nafte.

Početkom druge nedelje izveštajnog perioda cena nafte bila je u blagom porastu. Na rast cene su, uglavnom, uticale smetnje i ograničeno snabdevanje nekih severnoameričkih rafinerija, kao i borbe u Iraku. Narednih dana cena nafte je pala, zbog podatka objavljenog u Kini, drugom po veličini konzumentu nafte u svetu, o manjem od očekivanog trgovinskom suficitu u decembru. Poslednjeg dana izveštajnog perioda, cena nafte je porasla usled rasta proizvodnje u Španiji od 2,7%, kao i rasta BDP-a Francuske tokom četvrtog tromesečja 2013. godine, i tako završila period izveštavanja sa padom od 4,95%.